

Udvalgets 3 spørgsmål til justitsministeren og dennes besvarelse heraf

Spørgsmål og svar er optrykt efter ønske fra udvalget

Spørgsmål 1:

»Ministeren tilkendegav under 1. behandlingen, at ministeren var åben over for at overveje, hvordan der kan etableres en større åbenhed og gennemsigtighed end i dag.

Ministeren bedes i fortsættelse heraf konkretisere, hvilke modeller for en større åbenhed og gennemsigtighed, som det kan være relevant at overveje nærmere?»

Svar:

Under 1. behandlingen af beslutningsforslaget redegjorde jeg for de hensyn, som efter min opfattelse taler for at bevare justitsministerens beføjelse til at give pålæg til anklagemyndigheden i konkrete straffesager. Det er klart, at ministeren altid bør være yderst tilbageholdende med at gribe ind i anklagemyndighedens beslutninger i enkeltstager, men det afgørende må efter min opfattelse være, at der er en sådan åbenhed og gennemsigtighed, hvis justitsministeren anvender beføjelsen, at der ikke opstår mytedannelse om årsagerne til, at en tiltale er blevet rejst eller ikke er blevet rejst.

Justitsministeriet har til brug for overvejelserne om, hvordan der kan skabes større åbenhed og gennemsigtighed, indhentet oplysninger om de gældende ordninger i Norge og Holland.

I Norge er den øverste leder af anklagemyndigheden ikke justitsministeren, men kongen i statsråd, dvs. den samlede regering.

Regeringen har mulighed for at beslutte, om der skal rejses tiltale i en konkret straffesag. I praksis er regeringen imidlertid – ligesom her i landet – meget tilbageholdende med at gribe ind over for rigsadvokatens beslutninger.

Den norske ordning indebærer, at justitsministeren i givet fald skal forelægge sagen i statsrådet. Hvis regeringen udøver sin beføjelse til at gribe ind over for anklagemyndigheden, vil det

fremgå af den såkaldte regeringsprotokol, som Stortinget kan kræve at få forelagt.

Der henvises i øvrigt til min vedlagte besvarelse af 28. januar 2003 af spørgsmål nr. 23 af 11. oktober 2002 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del – bilag 58) om organiseringen af den norske anklagemyndighed.

Det hollandske Justitsministerium har oplyst, at justitsministeren i *Holland* har beføjelse til at gribe ind i konkrete straffesager, men i praksis sker det kun i helt ekstraordinære tilfælde.

Hvis den hollandske justitsminister vil give pålæg til anklagemyndigheden i en konkret sag, gælder der nogle formelle krav. Ministeren skal således henvende sig til anklagemyndighedens ledelse (som ikke er den hollandske rigsadvokat, men et særligt kollektivt organ), og ledelsen skal herefter have mulighed for at give udtryk for sine synspunkter over for ministeren. Hvis ministeren ikke er enig i anklagemyndighedens synspunkter, skal ministeren redegøre for sine grunde over for anklagemyndighedens ledelse. Et eventuelt pålæg til anklagemyndigheden skal herefter gives skriftligt og indeholde en begrundelse.

Hvis pålægget går ud på, at der skal rejses tiltale, skal både ministerens og anklagemyndighedens holdning fremgå af sagen, medmindre dette er i strid med statens interesser. Anklageren vil redegøre for de forskellige synspunkter under straffesagen.

Hvis pålægget går ud på at undlade strafforfølgning, skal ministeren straks informere parlamentet herom, medmindre dette strider mod statens interesser.

Den norske ordning synes navnlig at adskille sig fra den danske ved, at beslutningen om at give pålæg til anklagemyndigheden i en konkret straffesag ikke træffes af den minister, som i øvrigt er ansvarlig for anklagemyndighedens virksomhed, men af den samlede regering. Endvidere medfører denne fremgangsmåde et særligt dokumentationskrav og en mere direkte mulighed